

Kuën Baibolä in thiak ke ku
nɛɛni tin ci Yiëë thiaaŋ rɛydiɛn
kä lëy lëëy

Copyright © 2022 Charles Shaver

En bok *Basic Bible Studies for the Spirit-filled and sanctified life* (Kuën Baibolä in thiak ke kuḷ nēni tin ci Yiëë thiäḡḡ rēydien kä lēy lēëy) ca rialikä ε Charles Shaver. Gaḡ ke je ε ηυḡḡ wīcni tin ca rialikä ke kuḷ buakni. Deri kōbede kām raar baḡḡ ke yōō bi rō luāk ke je. Ke kuḷ lätḡḡ dial tin kḡḡ gōre en yōō bi thiec kä ram min gḡḡ je.

Ken ciök Baibolä ε ti bāke kä Thok Nath Bible – RUAC KUḶḶḶ IN RĒL RḶ

Taḡ in bi lät ke jī ke bok εμε

Kä kuën Baibolä ɔ kä tītī teke ke thiecni ke kuī ḡḡani tin thiak thiagk tin deri maaru ke Kritho rep ke ke. Kuen thiec, kä bi luɔt thiecä εmɔ cu ḡḡr rey Baibolä. Mi ca ḡḡr ī jḡḡn 1:12, lotde ni yöö ε Bok jḡḡn, ciokä 1, bāth 12. Pej in te nhiam Baibolä kä nyoth tin te reyde be nämbär in te bok ɔ thīn nyoth. Ḡḡr luɔɔcde rey Baibolä, kä bie cu ḡḡr ke taḡ in ci liḡ ni je ke rieetku.

En Baibol ca luɔc kä ḡḡar ti gööl, kä rieet tin ca ḡḡr je kä ḡḡar ɔ kä Baibol ɔ teke ke dääk mi tɔt. Deri bāth káp kä ḡḡar Baibolä in ci guic ḡḡaa ke jī, mi ḡḡar Baibolä in teke jī ε mi göl.

Derie ciok buɔk in ḡḡri kapde dhil tēm raar kie derie kɔp ke yöö be jī luäk ke cuḡpde luɔcdu. Deri jāl ke jen ḡḡuɔk εmɔ, kie derie dɔap kä neen. Derie lāth kam buɔk bā ke yöö bi guāath in ci cop thīn kuenä kule ḡḡc. Min ḡḡrke ε yöö be thiëek ke jī ke yöö mi wī je la guici, deri ɔ ḡḡieec ke jen bāth εmɔ.

Tin ba ḡḡḡr ε ḡḡic

Tēth lbaac mi dīit ke yöö ci ram min ḡḡici luäk ke yöö be ḡḡicni tītī thuk. Ke duḡḡp in ḡḡaa ni jen, jīn yene ram min ḡḡici bia la rōme kä keel kä juɔk ke yöö bia ḡḡicni nyɔk ke guēc. Mi lotde ɔ, tḡw ḡḡicni tin kḡkien ke yöö be lät kä kel ε ci kam je ke wukit εmɔ kä guāath in lḡḡ ke ye. Thḡp ḡḡicä kel ke juɔk luäke ke yöö bi ram mi ḡḡici tin ci lät je liḡ kä /cike bi ḡḡuan elḡḡ ε ba je ḡḡḡ.

Ci Yecu nhɔk ela Käändu kâ Kuothdu, kâ la guri je ni cian. Njici rɔ ke kuën Baibolâ kene pal. Derie ɔɔr i bi teke ḡac mi djiṭ ke Yiëë in Gɔaa in Rəl Rɔ. En ḡiic emɛ be ji luäk ke yöö bi Yiëë in Gɔaa in Rəl Rɔ ḡac kene taa in bi lät ke je rey teekädu.

1. Yedh-ki-el cue cän mi bi Yiëë Kuoth mi rəl rɔ lät rey naath lat. Əḡu mi bi Yiëë ɛ lät kâ ji? (Yedh-ki-el 36:26-27) _____

2. Yecu cua puat jiaath. Nɔmɔ cue lot ni yöö be jaake päl kārɔ (Jɔɔn 14:1-4). Əḡa mi bi ben mi bi guaaḡh Kritho ben guäl? (Jɔɔn 14:16-17) _____

3. Əḡu kâp naath min ci Yecu ɛ lath lät ke yöö bi raan Yiëë in Gɔaa in Rəl Rɔ kule jek? (Jɔɔn 14:17) _____

4. Əḡu ci Yiëë in Gɔaa in Rəl Rɔ ɛ lät kâ Jɔɔn 15:26? _____

Əḡu cua jaak Kritho, ke kɔre, ɔɔr i dëë lät? (Jɔɔn 15:27) _____

5. ɛ lät egɔaa in dien in bi Yiëë in Gɔaa in Rəl Rɔ ɛ lät wii muɔɔn? (Jɔɔn 16:8-11)

Lar guaaḡh in cu Yiëë i jakä yöö bi dueerku ḡac. _____

6. ɛ lät in rəl rɔ in dien in bi Yiëë ɛ lät kâ jaak? (Jɔɔn 16:13-14) _____

Lar guaaḡh mi cu Yiëë ji both. _____

7. James Moffatt cɛ Jɔɔn 14:16 loc ke duɔɔp mi dɔɔr i, “ba ji moc ke luääk mi dɔɔdien.” Kuen bätḡni tɔtɔ, kâ bi taa in luäk ke ji ɛ Yiëë in Gɔaa in Rəl Rɔ cu lat.
 - a. Ji Röm 8:26 _____
 - b. Lät Jaakni Yecu 1:8 _____

- c. Lät Jaakni Yecu 4:31 _____
- d. 2 Pi-tır 1:21 _____
- e. Jı Röm 8:16 _____
- Lar wukit mi cu Yië in Gıaa in Rel Rı jı luäk. _____

8. Krith-cini diaal tin thuğk en wale teke ke Yië in Gıaa in Rel Rı, çeŧke tğğ in ca lat kă Jı Röm 8:9 bāth. E määth in dıit in dien görke ke Kuoth? (Jı E-pe-thäth 3:16, 19) _____

9. Eta ëë ci Yië in Gıaa in Rel Rı wuɔc raar kie ce je kam jaak tää nhiam? (Lät Jaakni Yecu 2:32-33) _____

10. E riet in dien in ca Kuoth lat ke je kă 1 Pi-tır 1:15-16? _____

Tëk mi rel gɔɔyde rı tää ıdı? _____

11. E lat in dien lät Yië in Gıaa in Rel Rı je ke yöö be jı jakă mi rel rı (mi ley ley, mi gıaa, kie mi ca kuɔc Kuoth)? (1 Pi-tır 1:2) _____

12. Kă Jı Röm 8:9 en Yië in Gıaa in Rel Rı cıal ke je jı Yië Kuoth. E ciöt in dien in ca nyk ke cıal Yië in Gıaa in Rel Rı guğme? _____

Enu mi cari mi cıal ke je inɔ? _____

13. Ke tğğ in ci kuën ke je kă ηııc εμε, eta deri lar jı ε jen la Yië in Gıaa in Rel Rı? _____

14. E winith gır Yië Kuoth yöö be cienj thın en wale? (1 Jı Ko-rinth 3:16) _____

15. Rees Howell, ram mi /ci la boōth kā jī Welsh (1879—1950), ε jen ēē kām Bible College of Wales raar, ε wut mi la pal elɔŋ. Ε cāŋ cε Kritho nhɔk kā ca lak ke Yiēē, cūe nēn laar ke tǝǝ dolāde in dījt ke Yiēē in Gɔaa in Rel Rɔ:

Cue yǎ jīōk j, “Ke yōō te Kāān ke puɔny, kā bǎ cien rey luaak mi rel rɔ mi la raan nǎthǎ. Ε yǎn raan. Ε yǎn Kuoth, kā bǝǝ kā jī ke yōō bǎ jī bǎ thiec ke thop puǝnydu yǎ ke yōō bǎ lǎt ke je. Görǎ puɔny ke kuǐ luaakdǎ (1 Jī Ko-rinth 6:19). . . .

Lotde ni yōō tǝǝ in ci dueer ke yǎ ba wǎ puǝt jiaath, kā be nōŋ ni tēkde keŋe tǝǝ puǝnyde.”

(Norman Grubb, *Rees Howell, Intercessor* (Rees Howell, Ram in la thiec Kuoth ks kuǐ ram mi dŋ), Fort Washington, Pa.: Christian Literature Crusade, 1952)

16. Enu la ruac in dījt in lat nēn emε je ke tǝǝ in ci liŋ ni je? _____

La tēēke ti car j dee la kēn ke kuǐ Yiēē in Gɔaa in Rel Rɔ. En Yiēē in Gɔaa in Rel Rɔ ε luǎāk. Jen gɔre yōō be jī luāk. En Yiēē in Gɔaa in Rel Rɔ ε Yiēē Kritho. Jen gɔre yōō be jī jakǎ yōō bi cētke ke Yecu. En Yiēē in Gɔaa in Rel Rɔ ε Kuoth. Jen luǎŋe ti diaal.

En Baibol, cētke min te kā bok Lǎt Jaakni Yecu, be jī lar ti ŋuan ke kuǐ Yiēē in Gɔaa in Rel keŋe lǎtke. Derie gɔr j bi ciqk kel la kuēni ni cian kā Lǎt Jaakni Yecu keel ke ŋiicni tītj. Kǎ kēn ŋiicni Baibolǎ ε ti bi kel la teke thaŋŋ thiecni ti bǎ kǎ Lǎt Jaakni Yecu amāni buɔkni tin kɔŋ kā Baibol.

En tāāme tījke ŋǎc mi gɔaa ke kuǐ Yiēē in Gɔaa in Rel Rɔ. Kǎ ŋotde bǎ tēēke ti ŋuan ti bi thiǝm piny ke tin gɔre yōō be lǎt rey teekǎdu. Ci rǎliakǎ ke kuēndien?

Ciqok Buɔk in bi kǎp

Kǎ bǎ Guǝǝr thiec, kā be ye moc ke Cuum mi dɔdien—en Yiēē Thukǎ. /Ci ɔw ε dee nhɔk, ke yōō /cε je nēn kā /cε je ŋǎc. Nǎc yen ε, ke yōō tēē keel ke ye kā be cien reyduŋ (Jɔɔn 14:16-17).

En cianj Krith-cinä bɛ lot ni rɔɔdɛ mi ca raan “dieth kɛ Yiëë” (Jɔɔn 3:5, 8). Krith-cini dial teke kɛ Yiëë in Gɔaa in Rɛl Rɔ. Canɛ rɛy mucä ɛmɛ ɛ ca ɲun ɛ Kuoth met guic.

1. Kuɛn Jɔɔn 3:1-15.

a. ɛ winith ci ɲaθ Ni-kɔ-dji-mäθ cop θin rɛy ciɛɲäde ɛla Krith-cin? (Jɔɔn 3:1-2) _____

b. ɛɲu lat Yecu jɛ i ɛ jɛn min görkɛ ni jɛ kɛ ʏöɔ dee raan cop ciɛɲ kuäärä Kuoth (rɛy Kuäärä Kuoth)? (Jɔɔn 3:3) _____

c. ɛɲu lot “dieth kɛ Yiëë” ɛ kä cɔat kɛ jɛ kɛ ɲu kä idi? (Jɔɔn 3:8) _____

d. ɛɲu deri dhil lat kɛ ʏöɔ bi dieth Yieekä ɛmɛ kule jek? (Jɔɔn 3:15 kɛnɛ 1:12) _____

e. Diëθ ɛ nyɔk lotdɛ ni tɛk mi pay tuɔk. Ci tɛkdu in pay tuɔk rɛy Yieekä ji ger idi kä guäθ ɛ tji?

(1) Rɛy nhɔkädü? _____

(2) Rɛy luthädu kɛ Kuoth? _____

(3) Rɛy maaradu kɛ nɛy ti kɔkien? _____

(4) Rɛy kä min cari kɛ kuj duijä? _____

2. Thuk ruaacni tin gɔw tin ca gɔr ɛ Jɔɔn larke dieth Yieekä kie diëθ ɛ nyɔk. Ci dup tin ci Kuoth ji jakä teke ciaan mi pay tuɔk nyuak. Kɛ kɔre rɛy Ruac Kuoth in Thiäk, Jɔɔn cɛ gɔar ɛ nyɔk kä 1 Jɔɔn kä cɛ dup tin kɔɲ tin dee raan ciaanɛ in pay tuɔk rɛy Kritho nyoth. Kɛ dup tin kien?

a. 1 Jɔɔn 4:7-8 _____

- b. 1 Jɔɔn 2:3 _____

- c. 1 Jɔɔn 5:4-5 kɛnɛ 4:4 _____

- d. 1 Jɔɔn 4:13 _____

- e. 1 Jɔɔn 5:18 _____

3. Ɛ mindien kǎ kɛn dup ɛ ti gori luǎk mi dɔ̃it thɪn ɔ? _____

- Ɛ mindien kǎ kɛn dup ɛ ti jeki ɾɔ gɔaai ɛɭɔɣ thɪn ɔ? _____

4. Mi ci dueer, ɛɣu bi ɭat ɔ? (1 Jɔɔn 2:1-2) _____

5. Derie ɲac ɪdi ɪ ɛ jɪn gat Kuɔth? (Jɪ Röm 8:16) _____

- Ci tǎǎ ɛmɔ jek ɪdi rɛy teekǎdu? _____

6. Kɛ luɪk tin kien thöpkɛ kɛ kuɪ Yǐě in Gɔaa in Rɛl Rɔ kǎ Jɪ Ɛ-pe-thǎth 4:29-32? _____

- Ci thuɔk ɛmɛ jɪ luǎk ɪdi kɛ yöö bi Yǐě in Gɔaa in Rɛl Rɔ ɲac ɛgɔaa? _____

7. Ɛ duɔp in diɛn in ci Puɔɭ ɛ lat ni dieth Yieekǎ kǎ Jɪ Ɛ-pe-thǎth 2:5, 8-10? _____

8. Ɛɣu pal Puɔɭ ɛ kɛ kuɪ Krith-cini Jɪ Ɛ-pe-thǎth ɛtɪ?
- a. Kǎ Jɪ Ɛ-pe-thǎth 3:16 _____

- b. Kǎ Jɪ Ɛ-pe-thǎth 3:19 _____

9. Ənu jak ji kã yöö bi pal emə nãth i dee Kuoth ε loc rey teekädu? (Ji E-pə-thãth 3:20-21) _____
-
10. Pi-tɔr cə Kritho gak ke guəəth ɛə wa puəə. Ke kɔr kã mɛə ca Kritho jiec lɪth, cuə ruac ke Pi-tɔr (Jɔɔn 21:15-22). Ənu ɛə ci tuɔk kã Pi-tɔr mɛə cu jε jakã yöö bε la boəth kã Duel Kuoth ɛə nhiam? (Lät Jaakni Yecu 1:8; 2:2-4; 4:8) _____
-
- Ε buɔm in dien ɛə jɔc rey latdã ruaacni Kuoth kã jε? (Lät Jaakni Yecu 2:41) _____
-
- Ke dup tin kien ci buɔm yieekã gɔr elɔɔ ke ke? _____
-
11. Ənu ci Yiɛə in Gɔaa in Rɛl Rɔ ε lat ke kujdan kã ca lət kɔn ε Pi-tɔr? (Lät Jaakni Yecu 2:38-39) _____
-
- Ənu bi kɔn tuɔk ke nhiam? (Lät Jaakni Yecu 2:38) _____
-
12. Min dee kɔn ε cɔl i kuəny in nhiam ke “ləət ti wuni dəɔ bärɔw” kã Lät Jaakni Yecu 6:3. Ke ɲuuni tɛə ca guic kã wuni ε ti, tin jake ke kã yöö bake kuany? _____
-
13. Derie ɲac ɪdi i ciej Kritho reydu? (1 Jɔɔn 3:24) _____
-
14. Charles Colson, ram mɛə la luääk Richard Nixon mɛə ci kɔn la kuär America, cuə dueer tɛə ca kuən jε guäth luɔk ke kuj dujɔr Watergate ɛə ci tuɔk nhɔk kã cua ləth duel yieenã. Kã mɛə tɛə yieenã, cuə rɔ jakã raan kɔar Yecu kã ram mi jɔk ney tin yianke ke i ε ke ca ciej ε jɪäk. Colson ca nyuɔth duɔɔp Kritho ε Tom Phillips, kuär Raytheon Corporation. Phillips cuə nɛnde lət Colson:
- Kən jɔɔc cie dɛə teke mi teke luɔt. Kɛliw cuə thiel luɔt. Nyin ɣaa diaal thiele ke luɔt mi /ken raan luɔt in bee ke ke ɲac.
- ... Ke wär kel cuə tã kã New York ke kuj lət kã cuə Billy Graham nɛn tɛə dolã kã Madison Square Garden. . . Cuə wã kã jε—te wɪdã ke thiecnɪ diaal, diewã jε—ɲathã jε i dɔɔ dɛə thəəɲ luɔɔcni thiecnikã jek. Mɛə cu Graham ε lat ke jɛn wäär emɔ cuə tin diaal tin nyon ɣã jakã cuɲ. Cuə min /ci teke ɣã nɛn, ɛn maarã ke Yecu Kritho, ke yöö /kəne met cɔal rey teekädã, /kən tɛkdã riet jε. Kã inc cuə jε lət—nɛ jɛn guəəth emɔ ke thuɔkda ke ruac.

Cuḡ Kritho thiec ke yöö derε ben rey teekädä, kä cuḡ rɔ jek tēē keel ke yä. Te mal ε reyda. Kä jëkä Yiëde tēē keel ke yä. Kä cuḡ wä jaḷ kārpaadä ranä dupni New York. /Kān New York met nhɔk ni wän, kä ke jen wäär eme cue gɔaa elɔŋ. Cuḡ jaḷ elɔŋ rey caari. Tin diaal tēē nēnā cuke teke tḡḡ mi gööl mici cäǟt ke tḡḡ in la nēnā ni wän. Cue teke dēm mi tot kä cu nuɔri rēk boḡl. Tēēke mi cu tuɔk kä yä kä cuḡ je ḡac.

(Charles Colson, *Born Again* (Dap ε nyɔk), Tappan, N.J.: Fleming H. Revell, 1976.)

15. ḡḡu lät nēn emε je jɪ ɔ? _____

En Yië Kuɔth in Gɔaa in Rēl Rɔ lätde reydu, kä jake jɪ kä yöö bi Kritho ben ḡac. En tēk Yiëkä in pay tuɔk, tḡḡde teekä ran, muɔc ran buɔm, keεε boḡth ke nyinku. Duunde yöö thḡḡḡ guḡthni rik yiëkä la bāke, ε cāŋ ni min ci Yië ε tok rey teekädu. Bi min tuɔk ḡac εgɔaa mi wɪj ḡjɪc in dɔdiēn wä kuēn.

Ciḡḡk Buɔk in bi käp

Nεy diaal tɪ luɔthke luëēke cienjke reyde, kä cienje reydiēn. Kä ε jen duɔɔp in ḡac kɔn ε en yöö cienje reydan: Nāc kɔn ε ke Yië ēē cε kām kɔn (1 Jɔɔn 3:24).

Tekdu in pay tuk rey Kritho dere wa egaa ke guagth mi tot, duunde yoo ke guude Krith-cini diaal la jee ti buum buum dupdien, naani ti deë ji jakä yoo bi nathdu kac rey teekadu ela Krith-cin. Taa in bi tin buum buum et luang ke je be teke lurt mi dijt ke yoo ba jalu nac keel ke Kritho.

1. E taa Yieekä in dien ee teke jaak Kritho e not /ken cang nini Jien Dhieec ni cop (en wuc Yiëe in Gaa in Rel Ro kä naath kene thiaangde rey naath)?

a. Luk 10:20 _____

b. Jcn 17:14 _____

2. Ke rik tin kien neeni kä ciaang cära jaakni?

a. Luk 9:53-54 _____

b. Luk 22:24 _____

3. E ciaang cära in dien ee gor Yecu e kä jaak ke? (Luk 22:26)

4. Enu pal Kritho e ke kuj jaakni (kene kon) ke bende kä thug latde wi muugn? (Jcn 17:17-20) _____

5. Kuon Ji Gä-lëe-cia 5:13-26.

a. E riekk yieekä in dien kie min bum bum in dien ci Krith-cini Ji Gä-lëe-cia e jek? (Ji Gä-lëe-cia 5:17) _____

- b. Dee Krith-cin min gor Kuoth e lat idi?

(1) Enu mat not ala riet kel? (Ji Gä-lëe-cia 5:14)) _____

(2) E mindien la min nham kä dey kie kä tin purke tin bä raar kä Yiëe? (Ji Gä-lëe-cia 5:22) _____

(3) Εἴη ἡ ῥῶμδὺ κε ἡϋτ? (Ἰἷ Ḡä-lëë-cia 5:18) _____

c. Εἴη δëë dhil læt κε ciaaη duiṛä (thaḡaη guḡthni ἡ naη κε ἰ
ciaaη “puḡḡny”), min guḡc κε Yiëë (Ἰἷ Ḡä-lëë-cia 5:17), cētke min
ca ḡṛkā 5:24? _____

d. Εἴη derε lot mi ca “ciaaη duiṛä” kίε ciaaη “puḡḡny” ca “puḡt
jṛṛ jiaath” rεy teekädu? _____

6. Εἴη mëë ἡ nēn Puol? (Ἰἷ Ḡä-lëë-cia 2:19-20) _____

Εἴη ëë käp tēkdε? _____

7. Εἴη ἡ cḡp in dee wādan nhiam jakä te thṛn ni ciaη? (Ἰἷ Ḡä-lëë-cia 5:25)

Dee nṛmṛ læt ἰdi rεy teekädu? _____

8. Ε winith cu ciaaη ḡäthä ἰἷ The-tha-lo-ni-ka pek thṛn ṽ? (1 The-tha-lo-ni-ka 1:4-10)

Εἴη mëë ἡ riekdien? (1 The-tha-lo-ni-ka 3:10 κεε 4:3) _____

Κε ἰε guḡmṛ, εἴη pal Puol ε κε kujdien? (1 The-tha-lo-ni-ka 5:23-24) _____

9. Εἴη ḡṛ Kuoth ε kä Krith-cini? (Ἰἷ Yi-be-ru 12:14) _____

10. Εἴη bā duer thṛn ṽ? (Ἰἷ Ε-pe-thäth 2:2-3) _____

Ε luäk in dien in deri neme liη κε ἰε egḡaa in jeki kä Je-meth 4:8? _____

11. Kuēn Ἰἷ Röm ciḡkā 6 ε wä nikä 8.

a. Εἴη ci Kritho ε kam ἰἷ ṽ? (Ἰἷ Röm 6:6) _____

b. Gɔr "ɲut" dɔŋ ɲuaan tin ci Puɔl kuer ke ke kã Jɪ Röm 7:22-23.

(1) _____

(2) _____

(3) _____

(4) _____

c. ɲu mää la luɔɔ kã riek ää ɲɔɔ Puɔl kene mää kuɪr ke je? (Jɪ Röm 8:2)

12. Ke yöö bi Yiää i lony kã "ɲut dujrä kene liäa" (Jɪ Röm 8:2), ɲu be lat ke kuɪ
kɔɔ puɔɔnydu? (Jɪ Röm 8:26) _____

13. ɲu kuɪr ke Jɪ E-pe-thäth 6:12-13 kã tääke dääk iɔi kã kɔr in tärke e Yiää ke
tin gɔr puɔɔnyke cɛtke tää in ca gɔr je kã Jɪ Gä-lää-cia 5:17? _____

14. Tim ciaaŋ cãri jaakni kã Luk 9:53-54 kene Luk 22:24 (thiec in 2)? ɲu la tää
yieekã thääŋ jaakni tin kel lɔ kã Lät Jaakni Yecu 4:31? E ciaaŋ cãrã kene tää
in dien nyoth kene en tääme? (Lät Jaakni Yecu 4:32-35) _____

15. Sherwood Wirt cue lät ela ram min jak bok *Decision Magazine* (Cãr buok
ke kuɪ teekã) kã gɔaa kã manädhäme Billy Graham. Ke yöö e Krith-cin mi
booth, Wirt cue tin kuɪr ke je reyde lat—kã cue ke nyok ke lät Kuoth.

Ke cãŋ ɔ rey teekädã la thääŋ cãri tää ci wã ni wal e lony jɔk kã guäth
ää cike ruääc thɪn ni wal, kã be ti /ci gɔw ti ci kɔn tuok ni wal nɔŋ rey
cãrã ran.

Ke jiath laac, cuä rieet diaal tin ca lat ke kuɪ teekã mi gɔaa guic, tää
cã liŋ kã cã lat ney ti kɔkien.

"Jak ni ɔ kã ram mi päl naath ijkã." En min cu bëc ni jen e yöö, /cien
min ca lätkã yã päl ruääc.

"Riali maaru ijkã." Cã yɔn; duunde yöö /kene ɔ lot.

"Päl gak gaakni." Cuä ke päl; kã duunde yöö /kãne thuɔk luɔcdã, la
nyɔakã ɔ ke loc thɪn.

"Pälie ruääc." Kã /kãŋ cãr mi cɛtke nɔmɔ met nyok ke cãr.

Cike la run ti ɲuan e ɲot /kãŋ min ca lat e Thuuk Ruaacni ti gɔw lãth lät
kãrdã, rey teekädã, ke reyda. Cuä wã kã Baibol ke yöö bã luäk kule jek.
Kã waregak ää ca gɔar Jɪ E-pe-thäth e Puɔl cuä bãth eme jek thɪn, "Wuɔce
cien kääcã laac dial kene gakdun ke ɲaknɔm ke guer ke lãt jiäkni diaal...
wuɔce ke reyduŋ" [guic 4:31].

Ram mi dɔŋ dere nɔmɔ lät kã yã; ke yöö cɛ buɔmdã bãl.

Kä I-ca-yaa 61 cūa mēmē kuen i, “Te yiëë Kuar ni kuoth ke yä . . . ke yöö bā can nōōj thuuk tī gow, cē yä jak ke yöö bā nēy tin jieth lockien wā bum, kā bā pēēc lār yöö bike lār kā bā jī yieenā lāt yöö cakē lony”.

Yāni ē jen ca pī ē ti—en lieeth tēthkā Isaac in thōpke ē Yiëë in Gōaa in Rēl Rō? Tēth Isaac ē jen ēē cu jōc i thiel kā yä. . . .

Cue cie taa cūjā reykā katuzy in la naŋ pī mi dijī dāār dbaar. Reyde cūa pī liŋ riŋke wāke guāth ti kŋj; duunde yöö /kən ti maathā jek, kā thiele duzŋp mi ŋacā mi dēē jek ni ke.

Kā cūa liep kā Kuoth kā cue jithe gaŋ yä. Cue balakdā liŋ—a /ci mō a kuj nēeni ti kŋj, duunde yöö ke kujdā.

Epuc rieet thiak lāt dien, kā Kuoth ŋacē je bā. Duunde yöö mēē ca jiök i bā tēkdā kām je (ciaaŋ Krith-ciinā, mi lot ni); mēē cā wee i cā liakdā pāl; mēē cā jiök i be; mēē cā jiök i be puzyndā ēē wal puat jiaath, cue rieetkā nhōk kā cue min gōrā lāt.

Ke wukitde kēne guāth ēē cē nhōk cue buzm yieekāde jākā lōcdā mi ci gāy. Cue cētke muor caŋ mi waŋ puāar ti caŋ ti ci thiāŋ ke piw.

Kuecā duzŋp ēē bee ke nhōk, duunde yöö ŋacā je en yöö kēc Isaac in teke yä ke naath—amāni nēy tin thieek ke yä—cua rō woc teekādā.

Kēc Isaac—thiel määthā mi gōaa—taa Isaac mi ca yar—kēne tin kŋj diaal. Cuke thuŋk ken diaal. Cue thiel mi cu duoth. Cuke jieen.

(Sherwood E. Wirt, *Afterglow* (Buay mi ci duoth kā bōl),
Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1976.)

16. Eŋu bi loc ke kuj nenā emē? _____

Mi ca kōn dap ke Yiëë, banē ciaaŋ rierŋ dhil ŋac i tēē reydan kā banē rō gaŋ ke duer. Baibol cē wee i dēne ciaaŋ rierŋ puat jiaath! Dee kōn nēmē thiām “ŋut mi lāāt reyda puzyndā mi ter kōr ke ŋut cārā wecdā” piny (Jī Rōm 7:23). Duunde yöö “ŋut Yieekā teekā” (8:2) derē kōn jakā lōr!

Cioḡok Buok in bi kăp

Kā nēy tin la nēē Kritho Yecu cike puzyŋ puāat jiaath kēn nyinke tin gōōrē. Mi tēk kōn ke Yiëë, ē kōn bōthke bā ē Yiëë (Jī Gā-lēē-cia 5:24-25).

Guagath in ci tëkdu keeliw thöp Kuoth kä cie thiec ke yöö be ji thiär ke Yiëë in Gaa in Rel R, bi teke määth mi diit elɔŋ ke Kuoth. Ke yöö bi kueer rëydu eme luän ke kuj tieeyädu (min ci raan ε cɔl j̄ “kueer rier ke ne tin gɔr puɔny ke”) ke taa in gaa in both Yiëë j̄ ke je, ε jen cɔl Baibol ε j̄ ci raan la mi ley ley.

1. Enu ëë ci jāk Ruac Kuoth ëë wal ni Yir-me-yaa je lat j̄ bi la duɔɔp Kuoth in jidit in bi lät ke je ke naath ke guagath in te nhiam ɔ? (Yir-me-yaa 31:33) _____

2. E ruac in dien ëë ci Pi-lip ε lat j̄ Tha-me-ria? (Lät Jaakni Yecu 8:4-8, kä bāth in 5) _____

Enu cu jaak tin te kä Je-ru-tha-lēm ε lat ke liendien ke yöö ci j̄ Tha-me-ria ruac Kuoth nhok? (Lät Jaakni Yecu 8:14-17) _____

3. Enu cu Puɔl ε thiec rëy palä ke kuj Krith-cini tin te kä E-pe-thäth? (J̄ E-pe-thäth 3:16, 19) _____

4. Kritho cue jaake jak ke yöö ba ruac jaal ε ken. Enu ëë ce lar ke j̄ ba lat ke yöö bike lat eme kule wä luän? (Luk 24:48-49) _____

Cue min ci Kuoth ε lar ke kuj neenike ɲot ke mi latde je j̄di? (Lät Jaakni Yecu 1:4-5) _____

Enu dā Yiëë ε lät kä ke? (Lät Jaakni Yecu 1:8) _____

5. Ənu cu Krith-cini jǝ Ko-rinth ɛ nɛn gɛr rɔ rɛy teekädiɛn? (1 jǝ Ko-rinth 6:9-11, kä bǝth 11) _____

En riet in cɔal i "mi lɛy lɛy" läre kɔn jǝ Ko-rinth kä bǝth 11. Guḡthni diaal, la lat jɛ i ɛ "lɛy in nhiam kä Kuoth." Ənu nyoth jɛ ɛn yöö jǝ Ko-rinth görke mǝäth mi dǝjt kä thiǝḡ ke Kuoth? (1 jǝ Ko-rinth 3:1-3) _____

6. La Kuoth i la cɔl rɛy mǝäthä mi dǝjt ke jɛ idi? _____

7. Ney ti ḡuan kä Ruac Kuoth in Thiḡk ca ke lat ɛla yöö cike thiǝḡ ke Yiëë. Pi-tɔr kä Lät Jaakni Yecu 4:8. Thɔɔl (min ci ciötde wǝ gɛr kä Puɔl) kä Lät Jaakni Yecu 9:17 keɛ 13:9. Ke Bar-na-bǝth kä Lät Jaakni Yecu 11:24. Deri ram mi ci thiǝḡ ke Yiëë lat naath idi? _____

8. A/ci mɔ a "thiǝḡ ran ke Yiëë" keɛ "jak ran kä lɛy lɛy," ke riet tin kɔḡ tin kien latke tɛk mi ca thöḡ Kuoth kä ca duer lak raar ɛ riɛm?

a. Mǝ-thiw 5:8 _____

b. 1 jǝn 4:17-18 _____

c. jǝ Yi-bɛ-ru 4:9-11 _____

d. jǝ Yi-bɛ-ru 6:1 _____

e. jǝ Röm 6:18 _____

f. ɛ mindiɛn kä riet ɛ ti ruac ke jǝ ke buɔm mi dǝjt ɛlɔḡ kä idi? _____

9. Ke baḡ tin kien jek raan ke mi ci Yiëë thiǝḡ rɛyde?

a. Lät Jaakni Yecu 4:31-32 _____

b. Lät Jaakni Yecu 6:5, 8 keɛ 7:55, 59-60 _____

c. jǝ Röm 15:13 _____

10. Kä 1 jǝ The-tha-lo-ni-ka 1:3-8, jǝ ḡäthä cake puany.

a. Εἴη ἔἴ ci Kuoth ε rialikā κε kujdien? (1 Jī The-tha-lo-ni-ka 4:3, 7) _____

b. Εἴη ἔἴ ci lōk ka min ca lat ε Kuoth ε lot? (1 Jī The-tha-lo-ni-ka 4:8)

c. Εἴη pal Puol ε κε kujdien? (1 Jī The-tha-lo-ni-ka 5:23-24) _____

d. Εἴη jak naath kā ti lēy lēy kā cuube je idi? (1 Jī The-tha-lo-ni-ka 5:23)

e. Εἴη pal Puol κε kujde ε matke thiecdε κε yōō ba naath jakā ti lēy lēy?
(1 Jī The-tha-lo-ni-ka 5:23) _____

f. Ε ἡḡath in dien de teke jī rey teekādu κε yōō ba palu loc ε Kuoth kā ba
jī jakā mi lēy lēy? (1 Jī The-tha-lo-ni-ka 5:24) _____

11. Kuen Jī Ε-πε-θḡāth 5:15-21.

a. Κε ḡuot tin kien tin ca kam Krith-cini guame? _____

b. Min wēē i “bi raan thiḡaḡ” kā Jī Ε-πε-θḡāth 5:18, ruac κε κε min tuok
en tāame, min lot ni yōō bi reydu la thiḡaḡ κε Yiēē. Εἴη lot neme je κε
kuj teekādu? _____

c. Κε gōru κε yōō bi reydu la thiḡaḡ κε Yiēē, jāl Yiēē Kuoth idi reydu ε
be cop ni kā ney tī kḡḡ?

(1) Jī Ε-πε-θḡāth 5:19 _____

(2) Jī Ε-πε-θḡāth 5:20 _____

(3) Jī Ε-πε-θḡāth 5:21 _____

12. Mëë ci Yecu ruac ke jek naath ke Yiëë in Gɔaa in Rel Rɔ kã Luk 11:13, tēëke mi tɔt mi ce kɔn gor i dēë lɔt. Eɲu jen? _____
-

13. Oswald Chambers liwe ke 1917 ε ɲotde rey runi ti 40. Neme ε jen cu la guut lɔtde ɛla krith-cin. Kã ɲotde bokde ni *My Utmost for his Highest* (Luɔɲdã in dijt in cã rɔ thöp ke kuɲ lätɲi nyin Gɔɔyã Kuoth) koak je ɛlɔɲ. Mëë ɲotde ɛla gat, Chambers ce Kritho nhök. Ke kɔr runi, mëë tēë ɲiicã kã duel gɔrã Dunoon, cuε F. B. Meyer liɲ ruace ke kuɲ Yiëë in Gɔaa in Rel Rɔ. Chambers cuε nēnde lat:

Cuɔ thiel mi ɲathã ke kuɲ ciɛɲ nhial kie jaak nhial, cuɔ thiel duɔr. Cuɔ teke ɲath mi kuiy cɛtke tãɔdã in wän, cuɔ thiel buɔm kie ɲac Kuoth kie nēn Yiëë in Gɔaa in Rel Rɔ. Kã cuɔ ɣã jiök i bã ruac guãth dolã, kã cu tieeyɲi ti jien ɲuaan ben nyuur nhiam. ɣãni cuɔ Kuoth liak? Ēëy, cuɔ dual kã cuɔ ke bany lɔɔt, kã cuɔ wã kã Mr. MacGregor (mi la mãthdã) kã cuɔ je lɔr min ci tuɔk, kã cuε wee i: “/Ci je tim mëë ci wee i Yiëë in Gɔaa in Rel Rɔ ε muc kã ruac Yecu, kã ce wee i: ‘Kã yen bia buɔm jek . . .’? Neme ε buɔm mi bã ni nhial.” Kã ke jen guãath emɔ cuε teke mi cu tuɔk reyɔdã, kã cuɔ je nen en ɣöö la gôrã ɣöö dee buɔm teke ɣã, ke ruacdã, dēë cu wee i—Guic min teke ɣã ke ɣöö cã tēkdã keɛliw lɔth kã ɣik Kuoth.

Mi ci run ɔɲ ɲuaan tēë pay thuɔk jiäk ɛlɔɲ, ken run ɔɲ dhieec ε ti cike gɔw ɛlɔɲ. A liak wã kã Kuoth, kã jiëth Ibaac ran in guecke i /ci dee thuɔk ci Kuoth ε woc ke nhök mi dijt. Nhök ε jen min nhiam, ε jen min ɔɔɔr kã ε jen guut. Ke kɔre mi wēë ben, min bi nen ni je ε “Yecu kãrɔa, Yecu ni ciaɲ.”

Mi ɲaci min ci Kuoth ε lät kã ji, buɔm duɲrã kene luɔɲde ce jien kã ci buay, teekã in gɔaa ɛlɔɲ ke tãɔ in te Kritho reyɔan ben, kã mi nēni wuni kene măn ti dee la kuɔr kã ciaɲ gɔɔyã Kuoth cike guic ni gɔɔy nyinã ɣɔaa—kã cuɔ wee i, bi raan min ca lat ε Jak ni Puɔl liɲ ɛgɔaa mëë ce wee i dee ɲuaɲ ni ɣöö dēë kueth ni puɔnyde kã ɲuɔk je ɲɔɔr kã Kritho ke kuɲ dãmaani! . .

Cε naath gãc ɛlɔɲ ke ɣöö ruacã ke kuɲ Ibaac mi ca ger: Kuoth ce Iɔcdã ger; Tãɔ wɔɲɔ mëë lätde je.

(Raymond Edman, *They Found the Secret* (Cua Tēë Jek ε ken), Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1980.)

14. Eɲu bi loc ke kuɲ nenã emε? _____
-

Ɛ tēth laac mi n̄indi! Deri thiāaŋ ke Yiěě. Dēě ji jakā mi l̄ey l̄ey. Tāa in dee thiāaŋ
ke ji ke Yiěě ɛ j̄en thāny ŋjickā in d̄oŋ in banɛ wā th̄in.

Ciɔoɔk Buɔk in bi kăp

Kă /cuare ȳoŋ ke koaŋ, ke ȳöö n̄omɔ be ȳar ni ye, kă a thiāŋ ni yen ke
Yiěě (Ji Ɛ-pe-thāth 5:18).

En täame ke yöö ci min njic Ruac Kuoth ε ji n̄ac, derie gor i bi Yiëë thiaaŋ reydu
kä bi la mi ley ley. Baibol lare taa in tuok ke je.

1. Ε lat in dien jak ji kä ba jakä ley ley kie thiän ke yiëë?
 - a. Ji Yi-be-ru 10:10-14 _____

 - b. Ji Yi-be-ru 13:12 _____

2. Jɔɔn 12:24-25 nyothe taa in teke tēk Krith-cinä ke päärɔde ke n̄pak. Ke
njuuni rey teekädu tin gor yöö “deri päl kä woci ke rey teekädu” ke yöö bi
lɔar ke lätni Kuoth jkä? _____

3. Kuɛn 1 Jɔɔn 1:7.
 - a. Eɲu lak kɔn kie jak kɔn kä lɔr? _____
 - b. Kä pek dujrä mi njindi? _____
 - c. Eɲu görke kä kɔn ke yöö ba kɔn kule lak ke riem Yecu? _____

 - d. Eɲu lotde en yöö bi “jal rey buɔyä” kie bi cien rey buɔyä?

4. Eɲa lotɔ ke yöö dēë k̄am Yiëë in Gɔaa in Rɛl Rɔ kä dēë jakä ley ley?
(Lät Jaakni Yecu 5:32) _____

5. Ε muc in dien in ci Yecu ε lar jaake i ba lip ε ken kä Lät Jaakni Yecu 1:4-5?

6. Eɲu ēë ci Yecu ε lar jaake ke yöö bike pal ke kuj Yiëë in Gɔaa in Rɛl Rɔ?
(Luk 11:9-13) _____

7. Kuɛn Ji Röm 12:1-2. Eɲu ca lat “dämaari” (ji gɔal Kuoth) i dee kenε lat ke
puɔnykien? _____

Enju dere lot kä jī “en yöö bi tēkdu thöp ala [a] muc mi tēk ... kä Kuoth”?

8. Mi ci jaak thiäṇ ke Yiëë, la nanje pek mi nīndi?

a. Lät Jaakni Yecu 2:4 _____

b. Lät Jaakni Yecu 8:15-17 _____

9. Enja jak jī kä mi ley ley? (1 Jī The-tha-lo-ni-ka 5:23) _____

10. Jeki puṭh Yieekä idi kie jeki tṇa puṇany mi ley ley idi? (Jī Gä-lëë-cia 3:14) _____

11. Ke kṛ runä mëë ci Stanely Jones rṛ rīt, cūe cienj ke tēth lbaac mi dījt. Kä cūe jek en yöö lēth lbaac, tṇa lbaac mi rīt rṛ, kēne tēë jiäk tēë ci wä cua rṛ nyōke luny rey cārāde. En duṇṇ in guṇṛke ε tēk ε mi nan naath jucā, duunde yöö tēëke ti pēn ke naath. Cūe ke ḡṇar piny i:

Cuṇ te rey rikä. Cua yā pēn ciaṇ mi ḡṇaa ε tin kuṛ reyda. Kä cūe teke duṇṇ mi leb rṛ baarj, lēbe rṛ ke kuēn buṅk. Mëë cā bok emṇ kam raar kä duel kuenä thenḡey, cuṇ rṛ jek cie cā min la gōrā jek. Cūe teke mi cuṇ jek puṇnydā, mi cu yā jakā carā mi ḡṇaa. Cuṇ kuēn buṅk in ca ḡṇ i *The Christian's Secret of a Happy Life*, ε Hannah Whitall Smith tok, in la Quaker (Ram kel kä māthni tin te keel). Cūe tṇa in dēne teke juc ke tṇa rienj lat. Cu lōcdā thiäṇ ke gōr duṇrā guṇth in tṇa kuenä. /Kān guic ni je baarj, cuṇ je kuen ε cūe wä lōcdā. Tṇa kä pej in jien nuaan wīde rew mëë cu Kuoth ruac ke yā: “En täame ε jen wukit in deri ḡṛ ni.” . . . Cuṇ je ḡṇ cie mi dēë wä wä, duunde yöö cu riet tey cike jṇc εḡṇaa. . . Cuṇ bok gāk, kä cuṇ muḡkā yiath piny ranj thiriyaḡdā, kä cuṇ wee i “En täame Kuoth, enju bā lat ɔ?” Kä cūe loc i: “Bi tēkdu thöp yā?” Ke kṛ kä mi cā ḡṇ ε māth cuṇ je loc i: “Yāā, Kuoth Nhial, epuc bā lat, bā rṛ thöp jī, ke tin diaal tin ḡcā kēne tin diaal tin kuecā.” Kä cūe je loc i: “Kä yāni kāni nyinkā diaal, nanj Yiëë in ḡṇaa in Rel Rṛ.” Cuṇ biet ε māth: nyinkā diaal ke nyinke diaal; min teke yā ε puṇnydā, min teke je ε puṇnyde, ela Yiëë in ḡṇaa in Rel Rṛ. Cuṇ banj ε tṇ nhōk nie wāṇ. Kä cuṇ je loc ke tēth lbaac: “Bā Yiëë in ḡṇaa in Rel Rṛ nhōk.” Cuṇ rṛ jiec guṇth in cā muḡkā yiath piny thīn, ε thiel mi dēë je nyoth, cuṇ riet ε tṇ lāth wīḡdā. Cuṇ thuṅk palā jā riet emṇ /cā ḡṇth lāth wīḡdā. Tṇa cārāde tēë rey ruaacni tṇtṇ. . . Cuṇ rṛ wil dueel luṅcā riet in cā lat i cā Yiëë nhōk. Cu diew diḡewni ḡṇrā thiāṇ. Cuṇ min ca lat ε A-be-ram lat mëë ci dit ben i camke muc ε wāṇje Kuoth—cūe ke tur. Cuṇ jal rey duēl gōrā yöö bi cār tin jiäk jien rey cārādā. Kä ke guṇth mi tṇt cuṇ thiäṇ—cuṇ thiäṇ ke Yiëë in ḡṇaa in Rel Rṛ. Tṇa in jel ke Yiëë reyda cūe cētnike mac mi lak reyda. Cuṇ teke tēth lbaac mi dījt elṇṇ. Cuṇ liak ni ciōtde—cuṇ liak ni je. Cuṇ je ḡṇc en yöö neme ε tṇa lbaac mi bi jāny; ci Yiëë in ḡṇaa in Rel Rṛ ben ke yöö be cienj reyda.

(E. Stanley Jones, *A Song of Ascents* (Dījt mi teke jiēc), Nashville: Abingdon Press, 1968)

Enju bi loc ke kuṛ nenä emḡ? _____

12. Kä jen njic eme dɔŋ ci ti luɔc ke rɔ nen ke ney tin ca jakä ti lëy lëëy kie ci Yiëë thiäaŋ reydiën:
- a. Diëer. Lät Jaakni Yecu 1:12-14 keñe Luk 11:9-10, 13 (thiec in 6)
 - b. Lək ke riem. 1 Jɔɔŋ 1:7 (thiec in 3)
 - c. Thoɔe rɔ Kuoth. Ji Röm 6:13 keñe Ji Röm 12:1-2 (thiecni tin 7-8)
 - d. Lär duɔɔră. Lät Jaakni Yecu 26:18 keñe Ji Gä-lëë-cia 3:14 (thiec in 11)
- Gɔr pal mi thieci ni Yiëë en yöö be ben rey teekädu kie pal tēthkă Ibaac ke yöö ci Yiëë ji thiäŋ. _____

Enu ci Kuoth ɛ lät kä ji mɔ? _____

Liak Kuoth ke min cɛ lät kä ji!

Guəaŋ in ci thiäaŋ ke Yiëë (kie ca ji jakä mi lëy lëy), tēëke luɔt mi dijt en yöö deri ɲot maarä emɔ. Inɔ Krith-cin ɛ yöö be jaɫ rey Yieekä kie be cien reyde. En maar in gɔaa, kä ɲot ke wă nhiam ba lat kä njic in dɔɔdiën.

Ciɔɔk Buɔk in bi käp

A Kuoth malä puɔnyde jak ye kä lëy lëëy, kä a yiëëdun, ke tieeydun, ke puanykun ba yop a puuth a thiel bël ke cäng benä Kuəran ni Yecu Kritho. Ram in cɔɔɔ ye ɛ ram mi rɔŋ ke ɲaŋh, kä be je lät. (1 Ji The-tha-lo-ni-ka 5:23-24).

Guꞑaath in ca rey ran thiäng ke Yiëë, la tēk mi dꞑŋ mi gꞑaa rɔ la tok. Neme /ciɛ jɛn guude, duunde yöö ɛ tuk ciɛɛŋä mi gꞑaa mi böthke ɛ Yiëë. Jɛ Gä-lëë-cia 5:25 cɔle jɛ i tꞑꞑ in “te kɔn kɛɛl ke Yiëë”, kene Jɛ Röm 8:4 ruace ke ney tin “ci jäl ke ciɛŋ rey rien, tin ciɛŋ rey Yieekä.”

1. Kuɛn Jɛ Ko-lɔ-thi 1:21-23.
 - a. ɛŋu ɛë ci liqk Yecu ɛ nɔŋ Jɛ Ko-lɔ-thi? _____
 - b. Bi Kuoth ke naŋ nhiam jɛi? _____
 - c. ɛŋu biken ɛ dhil lat? (1:23) _____
2. ɛŋu lat Jɛ Röm 12:2 kɔn i banɛ la latnɛ? _____
- Ke dup tin kien tin dëë jɛ ger ke tꞑꞑ gerä ciaaŋ cäradu? _____
3. Kä 1 Jɛ The-tha-lo-ni-ka 5:23, Puɔl cɛ pal i bi Kuoth malä puɔnyde naath jak kä lëy lëëy. Ke ŋuuni bi jek? _____
- ɛŋa yop naath kie kääp naath? (1 Jɛ The-tha-lo-ni-ka 5:24) _____
- Ke dup tin kien tin yop Kuoth nɛɛke ke ke? _____
4. Ke riet tin kien kä bok Jɛ Gä-lëë-cia min nyoth maar mi te thɪn ke Yiëë?
 - a. Jɛ Gä-lëë-cia 5:16-18 _____
 - b. Jɛ Gä-lëë-cia 5:25 _____

Ɛ riet in dien teke lust mi diit kǎ jǐ, kǎ Ɛ yöö idi? _____

5. Kuɛn Ji Röm 8:1-4, 8-9.

- a. Ɛɲu ɛɛ ci Yië Ɛ lät kǎ Puɔl? (Bäth in 2, “ce yǎ lony” nyothe min ci kɔn tuɔk ni wǎn.) _____

- b. Ɛɲu ba dhil lät ke yöö ba min ɣɔr ɲuɔtde kǎ kɔn lät? (Ji Röm 8:4) _____

- c. Ɛɲu jak ji kǎ yöö /ci bi luɔth ni ciaaɲ rienɲ (kie ciaaɲ “puɔɔny”)?
(Ji Röm 8:8-9) _____

- d. Ke thaɔɲ lätɲi tin kien bie nyoth ɛn yöö böthke tɛkdu Ɛ Yië?
(1) _____
(2) _____
(3) _____

6. Ɛɲu dee Yië in Gɔaa in Rɛl Rɔ jɛ lät kǎ ji a /ci mɔ a yöö be puɔnydu thiäɲ kǎɔa?

- a. Lät Jaakni Yecu 1:8 _____
- b. Lät Jaakni Yecu 9:31 _____
- c. Lät Jaakni Yecu 13:4 _____
- d. Lät Jaakni Yecu 20:28 _____
- e. Ji Röm 8:14 _____
- f. Ji Röm 8:26 _____

Ɛ kel in dien ci Yië in Gɔaa in Rɛl Rɔ Ɛ lät kǎ ji ni mɛɛ ce ji thiäɲ?

7. Cɛtke min ca ɣɔr kǎ 1 Jɔɔn 2:1-2, duer /ce rɔ lot ɛn yöö dere te kǎ ciaaɲ Krith-ciinädu; kǎ duunde yöö mi wji dueer, ɛɲu bi dhil lät? _____

Ɛɲu la min ca lät kɔn ke kuɪ lək dueerikɔn kǎ 1 Jɔɔn 1:7? _____

Ɛɲu lotde kǎ ji ɛn yöö bi raan jəl kie be cienɲ rey buɔyǎ? _____

8. Kä Lät Jaakni Yecu 2:4 keñe Lät Jaakni Yecu 4:31 ci naath thiqañ ke Yiëë. Ci Yiëë Kuoth met ben puɓnydu kie cie met ɓor i be ben puɓnydu?
-
-

9. Ke kɔr kã mi ci thiqañ ke Yiëë kã ca ji jakã mi ley ley, bië dhil ɓor en yöö bi maaru yene Kuoth yop ke jalu ni cianɗ rey Yieekã. Mi tëëke mi bã maaran ke Kuoth ben yar, bane Kuoth thiec ke yöö be kɔn nyɔk ke loc maarã ke je (1 Jɔɔn 2:1). En tëk Hudson Taylor, jãal ruac Kuoth mi diit kã ram in cak China Inland Mission, noŋe cãat mi ɓaa ke kujã memë. Kã ke kore mëë ce ɔ jakã Krith-cin ke run 17, cua jakã mi ley ley. Ke kɔr runi mëë tëë guath in ce ruac Kuoth wã jaal thɨn, duunde yöö, cue puɓnyde jek /ce mal kã tëëke dual. Ke kɔr runi, cue duɓr ɓor i:

/Cu ney jakã yöö bi ney ruaacniku ger. /Cie “ram mi ci maath ke pi” duunde yöö ε “ram mi maath pi” [Jɔɔn 4:14]. Cue wee i /cie tãa kuenã Baibolã kã keel, kie ka ti nuan, duunde yöö ε tãa in bi yiëëdu je la lät ni cianɗ ε thiel pak. Kã Jɔɔn 6:35, bã, min la luɔtde ε, “ram mi bëë kã yã, /ci buɔth ε bi nãk, kã ram mi nãth yã, /ci rew ε bi met nãk.”. . .

Guëcã guuath in wã kɔn dueer thɨn ε guath in pãlne tãa määthãdan kã tãa ëë wal, kã rew in nãk kɔn bëë kã tãadan en täame. Min ɓor kɔne ε yöö bane ɗot määth kɔn—yãa inc, bane tëth laac lat ke tin jake kɔn kã mãth ke pi teekã.

(Howard Taylor, *Hudson Taylor's Spiritual Secret*

(Tëë Yieekã Hudson Taylor), Chicago, Moody Bible Institute, no date)

Enu ci ɗiic kãro kã jen nën emë? _____

10. Kε dῐk tin kῐn tin dee teke lurt tin deri lat kε yōō bi kule jāl Yieekā?

- a. _____
- b. _____
- c. _____

Krith-cin mi ci reyde thiaaη kε Yiēē kā jāl rey Yieekā gore yōō be cop lɔɔcde en yōō tēēke ηaani ti /ci Yiēē Kuoth kε dee lāt kā tēk wec muɔɔn. Tēēke thaη ηaani ti bi raan kε wā jek cāη nhial. Ken tɔtɔ tin /ci Yiēē kε dee lat bike jek kā ηiic in dɔdien.

Ciṓok Buɔk in bi kāp

Kā lāt Kuoth memε kε yōō ba gɔɔy ηutdā cuηā jakā rɔη reydan, kɔn ney tin /ci jāl kε ciēη rey rien, tin ciēη rey Yieekā (Ji Rōm 8:4).

Krith-cin in ci thiḡḡḡ ke Yiëë kā jāl rey Yieekā be juc mi ḡḡaa jek ke jiääk. Eni ḡöö tēēke ti /ci Kuoth ke dee lät kā Krith-cin rey teekā emē. /Cu je bi car i tēk mi ci thiḡḡḡ ke Yiëë kā ca jakā mi ley ley i be teke ti ḡuan ti bäl tēē ci Kuoth ke lat.

1. Kuēn Ji Röm 8:2, 18-27.

a. Eḡu mēē cu Yiëë ε lät kā Puḡl, kā Ji Röm 8:2? _____

b. Eḡu la tḡḡ teekā wij muḡḡn en tāāmē ke kuḡ Krith-cini?

(1) bāth 18 _____

(2) bāth 20 _____

(3) bāth 22 _____

c. E cāḡ ni min luēl Yiëë kōn kā ḡut duḡrā ke nē liḡḡ, ḡotde ciēḡ kōn rey kā ti bēc bēēc wij muḡḡn. Eḡu bi Yiëë ε lät kā kōn ḡuḡḡḡ in te kōn rey ḡḡḡni? (8:26) _____

2. Ci Kuoth lät ke nyuān puḡḡny Puḡl idi? (2 Ji Ko-rinth 12:9) _____

3. Kā ε cāḡ ni mēē ci Kritho Kuoth luḡḡh kā thieḡe duer (1 Pi-tḡr 2:21-22), cuē dak kā nyin puḡḡh rut, cuē bēc rut, cua lōcde jakā jiäk, kā cuē ti bēc bēēc rut ke ciaaḡ riehde. Ke thḡḡḡ ḡuuni tēē cē rut?

a. Mē-thiw 13:57 _____

b. Mē-thiw 26:38-40 _____

c. Luk 4:1-2 _____

d. Luk 19:45 _____

e. Jḡḡn 11:35 _____

f. E ciaaḡ in dien ci jek ci bēk elḡḡh kā ḡotdi tḡḡ thḡn ke ḡöö bi kulē cie ke Yecu? _____

4. Kuēn Ji Yi-be-ru 4:15.

- a. Kä ca Yecu ʔn ke pek mi n̄ndi? _____

- b. En̄u ẽẽ cẽ loc? _____

- c. En̄u la dääk ʔnă kene duer? _____

5. En̄u lar Kuoth ẽ ke ku̇idu mi ca j̄i ʔn? (1 J̄i Ko-rinth 10:13) _____

6. Dee Krith-cin dääkä mi ɔpaa kene mi j̄iäk n̄ac i̇di?
a. 1 J̄i 2:6 _____

b. J̄i ẽ-pe-thäth 5:10 _____
7. T̄a in loc k̄n ẽ cār l̄aacdan tin cẽtke dual dere la t̄a duīră kie t̄a r̄en̄.
Kuen guäth d̄an̄ r̄ew ẽ ti t̄ẽ ci Pit̄r teke dual pūāny th̄in̄. ẽ lūcc in dien la
duer kä ẽ mindien la lūcc r̄en̄. Kä ẽ ʔöodi? (Mak 14:66-71 kene Lät Jaakni
Yecu 4:29-31) _____

8. ẽ t̄a yieekă in dien cu teke Pūl? (Lät Jaakni Yecu 13:9) _____

En̄u cu kuer ke j̄e kie cu būm kä j̄e kä J̄i ẽ-pe-thäth 6:12? _____

Kä 2 J̄i Ko-rinth 11:28? _____

Ke n̄uuni kuj̄r ke n̄ey ti ci Yiẽ ke thīn̄ kie ke b̄ẽc b̄ẽc tin kien tin rūtke ẽ ken?

9. En̄u cu Yecu ẽ l̄at j̄i k̄aare kä M̄ẽ-thiw 5:48? _____

Kä min ca ɔr̄r kä M̄ẽ-thiw 5:43-47, ke t̄a in dien kie gūāth in dien r̄ey teekă
ba r̄j̄ jakă “ɔɔɔɔ”? (“Gɔɔɔɔ” lotde ni ʔöö bi min ca j̄i c̄al th̄in̄ l̄at ke gūāde.) _____

Nyuōthke t̄a nh̄okă ẽme i̇di kä M̄ẽ-thiw 22:37-40? _____

Ɛ duꝯꝯ in dien in dee raan dual dhiac raar ke je? (1 Jꝯꝯ 4:17-18)

Nhök bëë nikä? (Ji Gä-lëë-cia 5:22)

Ɛnu lät nhök Ɛ? (Ji Röm 13:9-10)

10. Guꝯꝯ in ci Yiëë ji thiän kã cẽ ji jakä rel r, Ɛ tꝯ in dien gꝯ Kuoth Ɛ kã ji?

a. Ji Ko-l-thi 1:22-23

b. Ji Gä-lëë-cia

c. Ji Pi-li-pi 4:8

11. Ɛnu lot cuꝯ Ɛ, yꝯni, kie ti bëc bëëc kã Krith-cin? (Ji Röm 5:3-5)

12. Ɛ nu guic kɔn Ɛ i banẽ wã jek cien nhial? (1 Jꝯꝯ 3:2)

Ɛnu banẽ lät en wꝯnẽ kã en täämẽ ke yöö banẽ rꝯ rialikã ke bendẽ?
(1 Jꝯꝯ 3:3)

13. Ke rik puꝯꝯny tin kien bi ciën nhial ke wã woc? (Nyuuth Jꝯꝯ 21:4)

Ɛna ca memẽ lat ke kujdẽ? (Nyuuth Jꝯꝯ 21:7)

14. Krith-cin mi ci thiꝯꝯ ke Yiëë bẽ ɲot jekẽ rik, ɲak ti yꝯan ke je, ke ti kujr reyde. Bok Krith-ciinä kel in ci tꝯ Krith-ciinä lat wji muꝯꝯ Ɛ *The Christian's Secret of a Happy Life* (Tëë kã jek Tëk Tethkã Ibaac kã Krith-cin), in ca gꝯ Ɛ Hannah Whitall Smith. Cũ tꝯ in bëc ke je i Ɛ raan gat Kuoth kene kꝯ in te rey ran lat:

Ca yã jakä Krith-cin ke ruꝯn 1856 mëë tꝯ ke run ti jien rew wĩdë bækẽl. Ke tꝯ in wã ke yã dĩtdã, cu Kuoth yã lëp ɲãc mi diĩt ke kujr thukã. Kã duunde yöö cuꝯ teke diẽer Ibaac. Ke kꝯ runi dꝯ bädäk rey teekädã ɛla Krith-cin cuꝯ rꝯ jek /cien teke buꝯm mi tiamã duer cẽtke tꝯ ẽẽ teke yã ni tukädẽ ɛla Krith-cin.

Cuꝯ je gꝯ i dëë thiꝯꝯ ke yiëë reyda. Cuꝯ rööť röt ke bëc rey rienďã mi ca yã kɔak thĩn ala kuany duĩrã. Ke tꝯ in cã guic ni je cũ thiel ti dëë yã luäk kie ti dee tin ci jiäk luɔ guadien kie palã mi dee teke luɔt, kã cũ thiel mi dꝯ mi guẽcẽ i dee la luäär, kã cuꝯ je dee gꝯ i bã rꝯ pal yöö tiame yã.

Ke jẽn wukit Ɛ bëc emẽ (1863) cu Kuoth naath nõj rey teekädã ti cu teke çar mi dꝯ ke tꝯ teekã. Cua lãr yã Ɛ kẽn i tëëkẽ mi ca jek mi la

“duɔɔp in jek raan ɬaɔ mi rɛl ɾ kɛ jɛ” kã cien yiëë thɪn kã jãlɛ rɛy malã, kã dëë jɛ jakã “tee buɔm mi djiɪt” kɛ Kuär ni Yecu Kritho.

Cuã kɛ thiec kɛ min ca lɔt ɛ kɛn kã cu kɛnɛ loc j, “Lotdɛ ni yöö /canɛ bi nãth ni yöö ɛ buɔmdan min bi kɔn jakã ti rɛl ɔɔyɔdien ɾ kã duundɛ yöö ɛ nãthdan kɛ Kuoth j bɛ kɔn jak kã ti rɛlkɛ ɾ.”

/Cien nãëŕ ɛë ci ben kɛ luɔɔc ɛmɛ bi mɛt pɔl ruëëc. . . .

Cɛtnikɛ nyuuth kɛn ɔyɛ teekã tin cɛtkɛ nɛmɛ cuã kɛ cu nãc, duundɛ yöö cu cɔr ɛmɔ la mi pay tuɔk kã ɔãyɛ naath kɛ ɬaɔ in dëë kãp ni jɛ. Tin carã kɛnɛ tin la lãtdã ni cianɔ ɔuɔrkɛ nɪt ɛ kɛn. /Kãnɛ mɛt car j dëë Kuoth nãth kɛ nɔmɔ, kã kuecã ɬaɔ in dëë lãtni jɛ. . . . Cuã jɛ tok kɛ mi kuënã rietkɛ kã ɔörã ciök Baibolã. Cuã jɛ jek ɛn yöö ɔör kãnãdan ɛë thɔpɛ ɾ kɛ kuɪdɛ ca lar j ɛ kãn mi thiel diw. . . . Cuã jɛ jek ɛn yöö cuɛ ɾ thɔpɛ yã ɛla tɛk, kã cuɛ ɔɔr ɛn yöö bɛ ben rɛy lɔacɔdã kã bɛ cu bɔth, kã bɛ ti diaal tin nãɔnɛ yã duɔl ɾ. Cuɛ ɾ nyuɔth yã ɛla Kãän mi thiel diw kã tekɛ ti diaal kã tɛ thɪn, kã cuã ɔan teekãdã pɔl jɛ; Cuã ɾ lãth, ciɛ ɬaɔ in tekɛ jɛ, rɛy nhɔkãdɛ mi djiɪt, kɛ yöö bã tekɛ tin diaal ɛ ti ca rialikã lãtdɛ mi rɛl ɾ. Cuã thuɔk nãth ɛn yöö ɛ jɛn ram min bie jakã rɛl ɾ kã bɛ la cuɔɔɔ kã yã, kã cu tieeydã lɔan cu jek, lɔan mi /ca dee luãɔ kɛ lɔt kɛ riet—lɔan kã gur nɪtni kɛ yöö bi raan ɾ kule rɛl, lɔan kã tin diaal tin kuɪr rɛy ran, lɔan kã tin diaal tin ca kɛc nɔnɔ. Ca yã lãr cãp in dee ɔyɛ ran ɾ rɛl kɛ jɛ, Kã ɛ Kritho. Tieeydã cɛ lɔan ɛmɔ jek kɛ “kãp cãɔ lɔnã” min ci jak ni Puol, kã jɪ ɪ-bɛ-ru 4:9, ɛ lat j “kã inɔ nɔt cãɔ lɔnã kɛ kuɪ nɛɛni Kuɔth.” /Cɛ lot ni yöö thielɛ ti kuɪr rɛy ran; ɛn tɛr ɛmɔ, duundɛ yöö, cɛ nɔt ɛla duɔdan, duundɛ yöö ɛ duɔ Kritho.

ɛn wukit ɛë nhiam rɛy duɔɔpdã ɛla Krith-cin cɛtdɛ ciɛ cɛ wã baanɔ. ɛ yãn gat Kuɔth ɛ nɛë, ɛ thuɔk, duundɛ yöö cuã tɛy /cien pith rɛy nãthã, kã cu puɔnydã nyuän. Mëë ca tɛɛ teekã ɛmɛ lɔt yã, cuã pieth tok; kã tin guecã j /cɛ dee luãɔ kɛ lãtni cuɛ la tin nɔnɛ yã tɛth lɔaac.

Nãth, lɔan, ɬaɔ mi jãny, luth—tɪtɪ ɛ kɛn bã lɔt ɛla kuɪdã; la lãtdɛ tin kɔkɛn. ɛ bãrɛ nhial kɛnɛ luën nhɔkã Kritho in diɛn, ɛ dɛiɛr kɛ kuɪdan mi tedi thiel ɔuut, ɛ ɬaɔ pɛlã nhɔkã kɛ kuɪ luɪkã mi tedi, ɛ ɔan mi djiɪt mi tedi, ɛ ɔac nãani ti ca tɛ mi tedi, ɛ buɔm mi tedi rɛy kɔcã ran, ɛ cuɔm mi tedi rɛy jiathkã lɔaac, ɛ buay mi tedi rɛy muɔth, ɛ luäär ɔacni mi tedi cã jek; ɛ Kuoth mi nɪndi, kã ɛ Kãän mi nɪndi, thielɛ rietɛ ti dëë djiɪtdɛ lar!

(J. Sidlow Baxter, *His Deeper Work in Us* (Lãtdɛ in djiɪt Rɛydan), Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1967.) 81-82.

15. Guic ɬaɔ in tekɛ tɛk yieekãdu.

a. ɛ riek in diɛn rɛy teekãdu in /ci ɾ lot kɛ yöö deri Kuoth thiec kɛ wuɔɔdɛ?

b. ɛ ɔuããth in diɛn rɛy teekãdu in lotɾ j deri ɾ nɛiɛc kɛ pãl piny thɪn?

c. ɛ ɔuããth in diɛn rɛy teekãdu deriɛ ɔɔr ɛn yöö dee Kuoth jɪ moc juc thɪn?

d. ɛ duɔɔp in dɔɔ in diɛn ɔörkɛ kã jɪ kɛ yöö bi juc ɛmɔ kule jek? _____

Krith-cin mi ci Yiëë puɔnydɛ thiän dere nyin rien puɔt. Kä ɛ cän /ci Kuoth rik diaal la woc, tēëke dup ti kɔŋ ti buɔm buɔɔm ti bi Kuoth lät ke reydu thɪn. Thəŋ dupni tɪtɪ teke kä ŋjɪc in dɔdiɛn.

Ciɔɔk Buɔk in bi kăp

Kă duundɛ yöö cuɛ yă jiök j, “Puɔthdă rɔŋɛ ke jɪ, ke yöö buɔmdă cä lät agɔaa rey kɔcädu.” Kä inc bă ɾɔ liak ke tēth Isaac ke kuɪ kɔcädă, ke yöö dee buɔm Kritho cien reyda (2 Jɪ Ko-rinth 12:9).

Tëëkɛ ti gɔw ti nɔan ti dee Yiëë in Gɔaa in Rɛl Rɔ kɛ nɔŋ rɛy teekädu mi thieci. Nɔtde bi cien rɛy ɣɔaa mi ci thiäŋ kɛ rik—duunde ɣöö en Yiëë in Gɔaa in Rɛl Rɔ min nɔŋ mal kɛnɛ buay laaac kä jɛ bɛ puth ti nɔan jäkä jɛ kɛ dup ti nɔan ti buɔm buɔm.

1. Guic ciök Baibola ɛ ti tin ba jɛ nyuɔth tëë ca lat ɛ thaŋ jɛ nãthä kä Lät Jaakni Yecu. Gɔr mää ci Yiëë ɛ lat rɛydien—kä kɛ puänykien.
 - a. Rɛy Pi-tɔr (Lät Jaakni Yecu 4:8) _____
Kɛ Pi-tɔr (Lät Jaakni Yecu 4:9-12) _____
 - b. Rɛy Thi-bɛn (Lät Jaakni Yecu 7:55) _____
Kɛ Thi-bɛn (Lät Jaakni Yecu 7:59-60) _____
 - c. Rɛy Bar-na-bäth (Lät Jaakni Yecu 11:24) _____
Kɛ Bar-na-bäth (Lät Jaakni Yecu 11:24) _____
 - d. Rɛy Puɔl (Lät Jaakni Yecu 13:9) _____
Kɛ Puɔl (Lät Jaakni Yecu 13:10-12) _____
2. Canɛ ciaŋ Pi-lip met guic, min dää lat j ɛ ram kɛl kä bööth duël Kuɔth tëë ca kuany.
 - a. Kɛ ɣöö banɛ jɛ kule nɔɔ egɔaa, ɛ kɔm in diɛn äë ca kɔm Pi-lip rɛy duël Kuɔth?
(Lät Jaakni Yecu 6:1-5) _____

 - b. Kä nɔa äë cɛ nɛn kä nɔu tɛ nɛn ɛmɔ kɛ luɔt mi djiɛt?
(Lät Jaakni Yecu 8:26-27) _____

 - c. ɛ duɔɔp in diɛn ci Pi-lip thiäŋ kɛ Yiëë in Gɔaa in Rɛl Rɔ kɛ jɛ ɔ?
(Lät Jaakni Yecu 8:29-30) _____

 - d. ɛ guäŋth in diɛn bä buɔm Pi-lip kɛnɛ gɔɔyde thɛn?
(Lät Jaakni Yecu 6:3 kɛnɛ 5) _____

3. Mää ci Kritho rɔ thöp “kɛ ɣöö bɛ kɔn jakä wiɛɛ wiɛɛ ti la nɛɛkɛ,” nɔu gɔrɛ en ɣöö bɛ lät kɛ nɛy ɛ ti tin ba ɣɔw ɛ teke thɛn gɛr? (Tay-täth 2:14) _____

4. Əḡu    ca l  t k   n  y t    cuuc   jaak Yecu k  k  c l aac in ca jek k  Y    in c  k  thi  ḡ k  L  t Jaakni Yecu 4:31-35? _____

5. Lar wukit mi curi Krith-cin mi ci thi  ḡ k  Y    n  n l  t   min ḡ   k  k  ḡ  . _____

6.  n bu m nh  k  k n  t  th l aac r  y k  ti b  c b   c     r  y teek  j  n  th  c  tk  Thi-b  n k  L  t Jaakni Yecu 7:55-60 k n  Pu l k  Thay-l  th k  L  t Jaakni Yecu 16:25.  ḡa k     winith b  ci  ḡ nh  k  k n  t  th l aac th  n  ? (J  G -l  -cia 5:22) _____

7. Kuoth ḡ   j   n y   bi  l  tdik   di? (Luk 1:74-75) _____

8. Guic n  y ti la naath ba ḡ ti l  tk  mi d  t k  ku  Kuoth.
 - a. Jek naath lu ḡ mi l  tk  l   t   nik ? (1 J  Ko-rinth 12:4-6) _____

 - b.  ḡu dee k  n b  th k  t    in d  n  muc k  n l   t k  j ? (1 J  Ko-rinth 12:7)

 - c. Ku n muc diaal tin ca luay, lu ḡ, k n  puth k  k n ci  k Baibol    ti k  bi muc kel a ḡ ri piny k  tin ca luay k  bok  .
(1) 1 J  Ko-rinth 12:8-11 _____
(2) J  R  m 12:6-8 _____
(3) J   -p -th  th 4:11-12 _____
(4) 1 Pi-t  r 4:9-11 _____
 - d.   muc in di n k   tin k  n tin ci Kuoth k  k  m j , k  bi  l  th l  t  di, k   bike l  th l  t  di, k  y   bi min te nh  m k  ku du jak  p  n th  n? _____

9.   winith k  m Kuoth j  bu m   th  n  ? (J   -p -th  th 3:16) _____

10. Ci Puol taa in dere ruac Kuoth lat raar ke je nac idi? (Lat Jaakni Yecu 13:2 kene 16:7) _____
11. E lat in dien jɔc /cie ca dee luang ke latni min ci Kritho e kam ji kaaare? (Me-thiw 28:19-20 kene Luk 24:46-48) _____
- a. Enu ca lar jaak i ba lip e ken ke yoo ba lat e ca banyke e Yecu kule tok? (Luk 24:49) _____
- b. Ba taa in gorke thian idi? (Lat Jaakni Yecu 1:8) _____
- c. Enu ci Kuoth e lat ka mee ce lat ka 1:8? (Lat Jaakni Yecu 2:4-12) _____
- d. Pi-tor kene jaak cike thiaang ke Yiee. Enu ee cu tuk ke kore ka Lat Jaakni Yecu 2:41 mee ca ruac Kuoth wa lat kene nen? _____
- e. Lar guagath mi cu Yiee ji luak ke nen. _____
12. Teeke duɔɔr mi pen lat Kuoth rey teekadu? _____
13. Samuel Logan Brengle e kuar ka The Salvation Army. Buɔkni ti balke bathɔɔri ti kith ca wec muɔɔn poth e ken. Neme guame e caat mi tot ka tekde:
- Ke Pay kel ka canka 9 ka 1885, ke thaak banuan ke runwan, Kuoth cue tieeyda jak a mi ley ley. Taa rey duela en wanɔ, duunde yoo ke kor digieekni ti tot cua wa raar ka cua rom ke wut ka cua je lar min ci Kuoth e lat ka ya. Ke runwan in dɔdien, cua maath mi dɔɔr jek wij caara ka cua je lar caat egaa emɔ. Cue yal ka liake Kuoth ka cue ya thiec ke yoo ba kan emɔ njic ka naath ka ba lat guathni diaal. Cu Kuoth lat ke reyde ke yoo be ya com ka be ya luak. Ka inc ke can in dɔdien cua ruac Kuoth emɔ nar raar ke jow kene buɔm ke taa in dee luang, ka cue cua jen nenda.
- Kuoth cue ruacde jak a pith elɔɔr ka thaang naath, duunde diewa je ci dit ni jen ka ya. Cua nomɔ lat rey naath. Cue tin dee ya pen pieth woc. Wec muɔɔn in te ka dɔɔɔk cue ya guic guagath ee ca rɔ yac ke yoo ci Kuoth ya kam loc mi buy. /Cien dee loc dujra en taame. Ca gor en yoo bi wa ni yan nhiam. Ci Kuoth e nac en yoo ca lat i ba la quan tukni amani liaada.

Ke kɔr ruɔnwaaŋni daŋ rew, ke bendä piny wii thiriä kä cuä riet Yecu tok ke mi kuënä ke, ce yä moc puɔth mi diit ke yöö /kane met car i dëe la ram mi bi kän. E ciëŋ nhokä e tée cu ben lɔɔdä. Cuä jjeen rey Boston Common e /kani mɪth ke mieth ruɔnwaaŋ kä cu merkä pën ke tēth lbaac kä liakä Kuoth. Lō Kuothdä, cä nhok elɔŋ! Ke jen thaak emɔ cuä je ŋac en yöö Yecu kene yän cu ney Kuoth nhok e cue cie bi lɔdä rēēt ke nhök. Cuä keec nhok, cuä jiɔok nhok, cuä jiɔok tuɔruɔk nhok, cuä dhɔli tin tieni tin ŋar rey dupni nhok, cuä jaal tin jel e pēth kä leny yä nhok, cuä döör nhok—cuä yow keeliw nhok.

Gɔri yöö bi luɔt taa mi rel gɔɔde ɔ ŋac? E nhök mi bä raar rey lbaac mi gɔaa. Gɔri yöö bi luɔt kä lak ke Yiëë in Gɔaa in Rel ɔ ŋac? / Cie taa lbaac mi kuiy. /Cie tēth lbaac mi la thuk mi ce cop kä wäär. E lak ke nhök mi nɔŋ cär diaal keel kä Kuär ni Yecu Kritho (2 Ji Ko-rinth 10:5); min dhiac dual keeliw raar (1 Jɔɔn 4:18); min woc nyin puəany tin ŋɔɔŋke kɔn ke mac Yieekä; min jak raan kä “ram mi muɔl muɔl mi kɔɔ lɔdē” (Mē-thiw 11:29); min jak raan kä yöö be nyuɔɔn nyir, kacni, lep kacä ke dup tin jiäk tin kɔŋ ke lɔk in lɔk; min jak Ciëŋ Nhial kene ɔl kɔkni guäth ti dɔraari; min jak ramɔ kä wut pany kene ramɔ kä mi muɔl muɔl ke ramɔ kä mi car ti jiäk kene ramɔ kä guən duirä; min jak ran kä “mi wic wic, . . . tēëke mal, . . . liŋe luik, ce thiəŋ ke kɔac lbaac kene lät ti gɔw, thiele je lieny, kä thile je mēet” (Je-meth 3:17); nɔɔn nɔŋe raan maar mi gɔaa mi /ca dee luän ke yäri kä Kuär ni Yecu Kritho kä lätde in bum in locɔ ram mi ci bath kene ram mi teke ter ke Kuoth maarä ke Guən.

Kuoth cue tɔtɔ diaal lat ke kujä, liake ciötde in rel gɔɔde ɔ!

(Samuel Brengle, *Helps to Holiness* (Luäk kä tēk mi rel gɔɔde ɔ), London: Salvationist Publishing and Supplies, Ltd., 1955.)

14. Märi car e määth! Enu guici dee Yiëë in Gɔaa in Rel ɔ je lat ke ji? _____

Deri thiāaŋ ke Yiëë kă deri la ləy ləy. Ci tee inɔ? Deri cien kă jăli rəy Yieekă ke ciaaŋ mi wă mi rep ni ɾ. Tii inɔ? Yiëë be ti gow lat ke ji. Yăni luăŋe ke? Lő Kuoth Nhial, ke nɲn teekădă tin te nhiam, gŏră yŏö bi tēkdă keeliw bŏth ɛ Jɲn.

Ciɔɔk Buɔk in bi kăp

Kă cue yă jiök i, “Neme ɛ ruac Kuoth Nhial ke kuɲ Dhe-ru-ba-bel: ‘Kă / cie luăŋ kie buɔm, ɛ Yiëëdă,’ ruac ni yăn Kuoth Nhial in la Ruey Yɔaa” (Dhe-kar-yaa 4:6).